

Workshops en rondleidingen EnergiekEvent

7 juni 2023

WORKSHOPS

1. Ontvochtiging / terugwinnen latente warmte

Welke opties zijn er om te ontvochtigen, welke capaciteit is nodig, en wanneer is het terugwinnen van de (latente) warmte rendabel?

Door: Feije de Zwart en Marcel Raaphorst (WUR Glastuinbouw)

2. Optimale keuze voor schermen

Als gebruik wordt gemaakt van ontvochtigingssystemen hoeven schermen niet meer vochtdoorlatend te zijn. Schermfabrikanten zijn volop bezig om schermen te ontwikkelen met een zo laag mogelijke lucht- en vochtdoorlatendheid, maar die geen druipe geven en geen waterzakken. In deze workshop wordt ingegaan op de vochtdoorlatendheid en andere eigenschappen van schermen om als teler een optimale keuze te kunnen maken. Ook worden de ervaringen van de demonstratieproeven bij Delphy gedeeld.

Door: Feije de Zwart (WUR Glastuinbouw) en Stijn Jochems (Delphy)

3. Nieuwe ontwikkelingen kasdekmaterialen: meer natuurlijk licht en meer isolatie

Wat zijn de mogelijkheden om zoveel mogelijk natuurlijk licht de kas in te krijgen? Wat zijn de effecten van diffuus glas of van een anti-reflectie coating en hoe kan dat glas het beste worden gereinigd? Wat doet het low-e coating op een glas en wat betekent dat voor de teelt? Welke andere materialen zijn in ontwikkeling?

Door: Silke Hemming (WUR Glastuinbouw)

4. Energiebesparingsplicht

Veel bedrijven zijn zoekende voor wat de energiebesparingsplicht voor hun inhoud. Deze gaat al dit jaar in met als datum om hieraan te voldoen 1 december 2023, maar voor wie geldt de informatieplicht en voor wie de onderzoeksplicht? En wat is de Erkende Maatregelenlijst? En wat komt er bij kijken? Kortom: wat zijn de beste eerste stappen om te zetten en te bekijken waarbij je zelf als bedrijf veel kan doen.

Door: Wilko Wisse (RVO) en Egon Coolen (AAB)

5. Welke opties zijn er richting klimaatneutraal voor (individuele) bedrijven

Er zijn verschillende (technische) mogelijkheden om stappen te zetten richting klimaatneutraal. Maar welke opties heb je dan als (individuele) teler, welke eerst en wat het beste past het beste? En hoe zit het met de economie met de ontwikkeling van de energieprijzen en ook energiebelasting nu en in de toekomst?

Door: Erik Bax (AAB)

6. Waterstof in de glastuinbouw

Tijdens deze actieve sessie word je bijgepraat over de ontwikkelingen van waterstof binnen de Glastuinbouw en hoe daar aan gewerkt wordt. Gasunie (Hynetwork services) zal ook hun visie geven op de landelijke ontwikkelingen over m.n. de waterstofbackbone en de potentiële rol van de tuinbouw hierin.

Door: Robert Solleveld (Glastuinbouw Nederland), Arjen de Jong (BlueTerra) en Robert Zwakenberg (Gasunie / Hynetwork Services)

7. CO2 bronnen nu en in de toekomst

Bij een afname van het aardgasgebruik wordt de vraag naar alternatieve CO2-bronnen groter. Maar welke bronnen komen erbij en waar wordt aan gewerkt? Ingegaan wordt op met name CO2 vanuit de afvalenergiebedrijven, CO2 afvangst en tijdelijke opslag uit rookgassen van WKK en CO2 afvangst uit buitenlucht.

Door: Dennis Medema (Glastuinbouw Nederland) en Frank Kempkes (WUR Glastuinbouw)

8. Efficiënt CO2 doseren

CO2 wordt schaarser en duurder voor telers. Welke teelt- en doseerstrategie leidt tot de meest efficiënte inzet van CO2? Voor een reeks mogelijke strategieën is voor paprika en chrysant uitgerekend hoeveel CO2 wordt benut en welke oogst verwacht kan worden. De uitkomsten worden vergeleken met eerdere resultaten voor tomaat. Dergelijke strategieën kunnen in een CO2 optimalisatie tool worden verwerkt om tijdens de teelt te adviseren over de CO2-strategie. B-mex laat zien hoe hun tool werkt en wat je er zoals mee kunt.

Door: Pieter de Visser (WUR Glastuinbouw) en Jeroen Boonekamp (B-Mex)

9. Het Nieuwe Telen; Meetprotocol en ervaring bij tomatenkwekerij Vereijken

Tijdens deze workshop wordt je meegenomen in de standaardisatie van HNT d.m.v. een nieuw samengesteld meetprotocol. Welke sensoren heb je minimaal nodig en welke metingen moet je doen om te telen volgens de principes van Het Nieuwe Telen? Daarbij wordt de toepassing en ervaringen hiervan bij tomatenkwekerij Vereijken besproken.

Door: Bart van Duijn (Glastuinbouw Nederland) en Rene Beerkens (Let's Grow)

10. Praktijkervaringen met LED

Het afgelopen jaar zijn telers omgeschakeld van SON-T naar LED vaak in combinatie met andere energiebesparende maatregelen. De praktijkervaringen van telers van verschillende gewassen krijgen we te horen. Als deelnemer word je gevraagd vooraf na te denken over vragen die je aan de telers wilt stellen. Na een korte introductie van de telers van hun ervaringen zullen deze vragen met hen en de deelnemers aan de workshop worden besproken. De leiding van de workshop heeft Arie de Gelder (WUR).

11. Hoe te telen met LED t.a.v. de warmtebalans en verdamping/watergift?

Met LED-belichting komt er minder warmte vrij dan bij SON-T belichting, en op een andere manier. Wat zijn de gevolgen voor de energiebalans van het gewas, de verdamping en de watergift? Heeft dat effect op de ontwikkeling van de plant? En hoe kun je het daar het beste mee om gaan? De verschillen in straling tussen SON-t en LED, en de gevolgen daarvan, worden besproken. Het kunnen meten van verdamping in de praktijk wordt aan de hand van een aantal voorbeelden toegelicht.

Door: Sander Hogewoning (Plant Lighting) en Alex van Klink (Delphy)

12. Sturen met lichtspectrum in de praktijk

Het effect van lichtspectrum verschilt sterk tussen verschillende gewassen. Een 'standaard' rood-(wit)-blauw-spectrum voldoet niet bij een heel aantal gewassen. Verrood licht kan bijvoorbeeld nodig zijn voor bloei of de gewenste plantvorm, en dat kan weer afhangen van het teeltstadium. Ook de aanwezigheid van daglicht is van belang. Moderne LED-armaturen bieden steeds meer mogelijkheden om licht te kunnen dimmen en lichtkleuren apart aan te sturen. In deze workshop wordt voor een aantal sierteelt en groente gewassen toegelicht hoe met LED efficiënt gestuurd kan worden met verschillende lichtintensiteiten en kleuren.

Door: Sander Hogewoning (Plant Lighting) en Lianne Schuddebeurs (Delphy)

13. Weerbare teeltsystemen met biologische bestrijding in relatie tot licht en klimaat

De ontwikkeling van weerbare teeltsystemen is essentieel als alternatief voor chemische gewasbescherming. Biologische bestrijding van plagen is gericht op preventieve en langdurige vestiging van natuurlijke vijanden (standing army) en het versterken van ecosystemen door complementariteit tussen soorten natuurlijke vijanden. Aanpassingen in klimaat en licht kunnen grote effecten hebben op deze ecosystemen van natuurlijke vijanden en plaagorganismen. Voorbeelden worden besproken van effecten van licht en klimaat op plagen en natuurlijke vijanden. We bespreken ook de mogelijkheden om weerbaarheid van teeltsystemen te versterken in een omgeving waar licht- en klimaatcondities veranderen.

Door: Gerben Messelink (WUR Glastuinbouw) en Jeroen Sanders (Vertify)

RONDLEIDINGEN

In plaats van het volgen van een workshop kunt u deel te nemen aan een rondleiding langs proeven bij Delphy Improvement Centre of Wageningen UR.

14. Rondleiding Delphy Improvement Centre

De basis voor energiebesparing is het inzetten van schermen om de energievraag van de kas te verlagen. Een kas met een hoge isolatiewaarde vraagt om een strategie om het vocht te kunnen beheersen met een minimale input van energie. In de rondleiding bij het Improvement Centre worden 4 projecten bekeken: Aubergine, paprika, chrysant en tomaat. Binnen deze projecten worden verschillende schermconfiguraties toepast voor het verlagen van de warmtevraag, en wordt ontvochtiging met warmteterugwinning ingezet om het vocht te beheersen en deel van deze (latente) energie terug te winnen.

15. Rondleiding Wageningen University & Research, BU Glastuinbouw

In deze rondleiding laten onderzoekers zien wat de mogelijkheden zijn van kasdekmaterialen en ontvochtiging. Glas met een coating die minder emissie van langgolvlige straling heeft (Low-ε) toegepast bij Aubergine. Meloenen geteeld in een kas met noppenfolie. Komkommer in een kas met een efficiënte ontvochtiging. Vervolgstappen in de teelt van Paprika, Freesia, Gerbera en Potanthurium in KAS2030.